

PREZENTACE PUBLIKACE

Kurt Ifkovits: *HERMANN BAHR – JAROSLAV KVAPIL. Briefe, Texte, Dokumente.*
Unter Mitarbeit von Hana Blahová. Peter Lang 2007.

Datum a čas konání: 29. květen 2008, 15–17 hodin

Místo konání: Rakouské kulturní fórum v Praze

Pořadatelé: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, v. v. i.; Rakouské kulturní fórum v Praze

Hl. organizátorka: Lucie Kostrbová; kostrbova@mua.cas.cz

Program:

1. Zahájení (V. Maidl, L. Kostrbová)
2. Hana Blahová: představení archivního materiálu
3. Kurt Ifkovits: „Přítel Čechů i můj.“ Korespondence H. Bahr – J. Kvapil
4. Lucie Kostrbová: „Včera mě navštívil jakýsi Prušák.“ Hermann Bahr a česká moderna v devadesátých letech 19. století
5. Vratislav Doubek: Nová politika ve starém stylu

Jedinečná německojazyčná edice korespondence mezi Hermannem Bahrem a Jaroslavem Kvapilem, doplněná podrobným komentářem a bohatou řadou dalších materiálů a dokumentů (Kvapilovy i Bahrovy články, polemické i vstřícné reakce v českém i německém tisku, recenze Bahrových inscenací v Národním divadle, nepublikované texty a poznámky ad.), byla představena v rámci grantu *Vídeňská revue Die Zeit a česká moderna*, řešeného v MÚA. Prezentace měla formu 3 přednášek, hlavní slovo přitom patřilo editorům, Kurtu Ifkovitsovi a Haně Blahové.

Převážná část odeslané i přijaté korespondence byla objevena v pozůstalosti Hermanna Bahra v Rakouském divadelním muzeu ve Vídni, její menší část je uložena v Literárním archivu PNP v Praze. Stav a rozsah písemných dokumentů popsala *Hana Blahová*.

Kurt Ifkovits se ve své přednášce věnoval zejména proměnlivé dynamice vzájemného vztahu H. Bahra a J. Kvapila, do velké míry určované historickým kontextem (počáteční převážně divadelní zájmy, sblížení na protest nacionalistickým konfliktům, kulturně-politické aktivity obou aktérů). Pozoruhodný a stále inspirativní je přitom vzájemný respekt a ochota naslouchat druhému i přes rozdílné politické názory (Kvapilův zájem na samostatnosti českých zemí proti Bahrově představě „Západovýchodní slovanské říše“ pod vedením Čechů), vzájemný dialog byl vždy také určitou obranou proti nacionalistickým polarizacím konstruovaným politikou a médií, přátelství obou osobností trvalo i po první světové válce a Hermann Bahr byl v období první republiky připomínán jako ten, kdo se jako jeden z mála německojazyčných intelektuálů před válkou zasazoval o Čechy.

Lucie Kostrbová stručně načrtla vztahy mezi Hermannem Bahrem a českou literární modernou v 90. letech. Bahrův zájem o českou literaturu byl v kontextu vídeňské moderny ojedinělý a byl vyvolán hledáním konceptu rakouské moderny jako evropského, mnohvrstevnatého umění v protikladu k podle Bahra

nacionalistické, a proto i izolacionistické povaze moderny německé. Tento evropsky a internacionálně orientovaný koncept Bahra nevedl k veřejnému angažmá za českou kulturu či k návštěvám Prahy, jak tomu bylo po roce 1906, kdy jeho programové „objevování“ Čech a jejich kultury (obdobně jako Dalmácie) bylo motivováno silící obavou o další existenci habsburské monarchie. V jeho interpretaci právě česká kultura se vyznačovala jak evropskostí, tak národním individualismem, svou znalostí a absorpcí soudobého německého umění měla dokonce přejímat kulturní roli rakouských Němců.

Vratislav Doubek kulturně-politické aktivity Hermanna Bahra a Jaroslava Kvapila interpretoval jako určitý návrat „starého stylu“ poloviny 19. století, kdy čeští umělci a vědci formulovali etický a politický program utvářející se české společnosti. Upozornil také na to, že právě umělci jednotlivých národností mohli najít společnou rovinu porozumění, na rozdíl od tehdy již zcela zprofesionalizované a také nacionalizované politiky.

Široký záběr Hermanna Bahra (rakouského kritika, spisovatele, dramatika a novináře) i Jaroslava Kvapila (českého básníka, dramatika a významného divadelníka, který v letech válečných a poválečných zasahoval i do politiky), jejich intenzivní a aktivní zájem o moderní dramatiku a režii stejně jako o kulturu a politiku je výzvou dnešní specializaci společenských a humanitních věd. Mnohohrstevnatost obou osobností a přínos publikace pro několik oborů byly zřejmé i ve složení publika: přítomni byli historici, teatrologové a literární historici. Za teatrologů význam publikace a její nadstandardní ediční zpracování zhodnotil prof. František Černý, jehož článek „Hermann Bahr und Prag“ z roku 1987 byl editorům cenným východiskem.

Možnost objednání publikace:

Přímo v nakladatelství **Peter Lang**, Internationaler Verlag der Wissenschaften,
Moosstrasse 1, Postfach 350, CH-2542 Pieterlen, Schweiz

/Kurt Ifkovits: Hermann Bahr – Jaroslav Kvapil, ISBN 978-3-03910-990-6 br.; €* 89.70/